

σαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου ἔασαι πέτεσθαι με· ἡβουλό-
μην γάρ πείρα μαθεῖν εἰ μεταμορφωθείς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
καὶ τὴν ψυχὴν ὄρνις ἔσομαι. ἢ δὲ τὸ δωματίον ὑπανοίξασαι
κομίζει τὴν πυξίδα. Ἐγὼ δὲ σπεύδων ἤδη ἀποδύσας χρίω ὕ-
λον ἑμαυτὸν, καὶ ὄρνις μὲν οὐ γίνομαι ὁ δυστυχής,
ἀλλὰ μοι οὐρὰ ὀπισθεν ἐξῆλθε, καὶ οἱ δάκτυλοι πάν-
τες ὤχοντο οὐκ οἶδ' ὅποι' ἔνυχας δὲ τοὺς πάντας
τέσσαρας εἶχον, καὶ τούτους εὐδὲν ἄλλο ἢ ὀπλάς, καὶ μοι
αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες κτήνους πόδες ἐγένοντο, καὶ τὰ ὦτα
δὲ μακρὰ καὶ τὸ πρόσωπον μέγα. ἐπεὶ δὲ κύκλω περιεσκύ-
πουν, αὐτὸν ἑώρων ὄνον, φωνὴν δὲ ἀνθρώπου ἐς τὸ μέμ-
ψασθαι Παλαιστραν οὐκ εἶχον.

(Λουκιανός, Λούκιος ἤ Όνος, 13)

12

Νυμφῶν ἄντρον ἦν, πέτρα μεγάλη, τὰ ἔνδοθεν κοίλη, τὰ ἐ-
ξωθεν περιφερής. Τὰ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν αὐτῶν λί-
θοις πεποιήτο· πόδες ἀνυπόδητοι, χεῖρες εἰς ὤμους γυμναί,
κόμαι μέχρι τῶν αὐχένων λελυμένοι, ζῶμα περὶ τὴν ἰξύν,
μειδίαια περὶ τὴν ὀφρύν· τὸ πᾶν σχῆμα χορεῖο ἦν ὄρχου-
μένων. Ἡ ὦα τοῦ ἄντρου τῆς μεγάλης πέτρας ἦν τὸ με-
σαιτατον· ἐκ δὲ πηγῆς ὕδωρ ἀναβλύζον ρεῖθρον ἐποίει χρο-
μον, ὥστε καὶ λαιμὸν πάνυ γλαφυρὸς ἐκτέτατο πρὸ τοῦ
ἄντρου, πολλῆς καὶ μαλακῆς πώας ὑπὸ τῆς νοτίδος τρεφο-
μένης. Ἀνέκειντο δὲ καὶ γαυλοὶ καὶ αὐλοὶ πλόγιοι καὶ σύ-
ριγγες καὶ κάλαμοι, πρεσδυτέρων ποιμένων ἀνεθήματα.

(Αἰόγγος, Ποιμενικά, Α, 4)

13

Κόρη καθῆστο ἐπὶ πέτρας, ἀμήχανόν τι κάλλος, καὶ θεὸς
εἶναι ἀναπεύθουσα, (...) φρονήματος δὲ εὐγενοῦς ἔτι πνεύ-
ουσα· δάφνη τὴν κεφαλὴν ἔσπεπτο, καὶ φαρέτραν τῶν ὤ-
μων ἐξῆπτο, καὶ τῷ λαιῷ βραχίονι τὸ τόξον ὑπεστήρικτο,
ἢ λοιπὴ δὲ χεὶρ ἀφροντίστως ἀπηώρητο· μηρῷ δὲ τῷ δε-
ξιῷ τὸν ἀγκῶνα θατέρας χειρὸς ἐφεδράζουσα, καὶ τοῖς δα-
κτύλοις τὴν παρεῖαν ἐπιτρέψασα, κάτω νεύουσα καὶ τινα
προκείμενον ἔφηδον περισκοπούσα, τὴν κεφαλὴν ἀνείχεν.

(Ἡλιόδωρος, Λίθιστικά, Α, 2)

14

Λύκοι πρέσβεις ἔστειλαν τοῖς προβάτοις εἰρήνην ποιῆσαι
μετ' αὐτῶν διηνεκῆ, εἰ τοὺς κύνας λάδωσι καὶ διαφθεῖρωσι.
Τὰ μωρὰ δὲ πρόβατα συνέθεντο τοῦτο ποιῆσαι. Ἀλλὰ τις
γέρων κριὸς εἶπεν· «Πῶς ὅμιν πιστεύου καὶ συνοικήσω,
ὅπου, καὶ τῶν κυνῶν φυλαττόντων με, ἀκινδύνως νέμεσθαι
οὐ δυνατόν μοι;».

(Αἰτωπος)

15

Ἐφθασεν αὐτὴ καὶ καθ' ἡμῶν ἡ πληγὴ, θέλους δξύτερον,
οκηπτοῦ φοβερώτερον· καὶ κεῖται παῖς, ἄρτι τὴν ὥραν ἄν-
θοῦσα, δεινὸν καὶ σκυθρωπὸν ὀφθαλμοῖς τεκόντων θεάμα.
Ὅτε τὸ ἄνθος ἐφύετο τῆς παιδοποιίας, τότε αὐτὸ τὸ φυ-
τὸν συνεπεμαραινέτο ταῖς ρίζαις· ἢ φύσις πρὸς βλάστην εἰ-
στήκει, καὶ τὸ τοῦ θανάτου δρέπανον ἐμβαθυνόμενον τοῖς
σπλάγχνοις, καὶ αὐτὴν ζωὴν ἐξεθέριζε τοῦ βίου...

...Ἀλλὰ γενώμεθα ἡμῶν αὐτῶν, μηδὲ τῷ θυῷ τῆς λύπης
δαπτιζώμεθα· πολλοὺς ἀπώλεσε λύπη, οὐ σῶμα μόνον δια-
φείρασα, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς αὐτῆς λυμνημένην τὰ καίρια...
Μηδ' εἰς τοὺς πατρικοὺς τῆς καρτερίας ἐξυδριζόμεν ἄ-
θλους. Εἶδον ἐκείνου θανάτους παίδων, θανάτους, οὐχ οἶζο
παρ' ἡμῖν· μηδὲ γένοιτο· τούτων τὰ ἔγκονα πῦρ καὶ ὕδωρ
καὶ λάκκος ἐμερίζετο...

Τοιγαροῦν στῶμεν ἀνδρείως, στῶμεν εὐθαρσῶς...

(Φώτιος, Γαλασίῳ ἀδελφῷ παραμυθητικῆ ἐπὶ θυγατρὶ
τεθνηκυῖα, 10ος αἰ.)

16

Ὡ φρίξον, ἦλιε! ὦ στέναξον, γῆ! ἐάλω ἡ πόλις, ἡμᾶς δὲ

τοῦ πολεμῆν παρῆλθεν ἡ ὥρα.

(Γ. ΦΡΑΝΤΖΗΣ, 15ος αἰ.)

17

Ὡ πόλις, πόλις, πόλεων πασῶν κεφαλὴ! Ὡ πόλις, πό-
λις, κέντρον τῶν τεσσάρων τοῦ κόσμου μερῶν! Ὡ πόλις,
πόλις, χριστιανῶν καύχημα καὶ φαρβάρων ἀφανισμός! Ὡ
πόλις, πόλις, ἄλλη παράδεισος φαρτευθεῖσα πρὸς δυσμᾶς,
ἔχουσα ἔνδον φυτὰ παντοῖα θρίβοντα καρποὺς πνευματι-
κοὺς! Ποῦ σοῦ τὸ κάλλος παρέδουσε; Ποῦ σοῦ ἡ τῶν χαρί-
των τοῦ πνεύματος εὐεργετικὴ ρώσις ψυχῆς τε καὶ σώμα-
τος;...

(ΔΟΥΚΑΣ, 15ος αἰ.)

18

Καὶ φθάσας εἰς ἓνα τόπον, εἰς μὲν τοὺς μαθητὰς του πα-
ρήγγειλε νὰ καθίσουν ἐκεῖ. Αὐτοὺς δὲ ὑπάγωντας παρεμ-
πρὸς ἕως λίθου βολὴν, ἐπροσευχῆθη. Ἦτον δὲ ὁ καιρὸς
πρὸς τὸν ὄρθρον. Ἐπειτα γυρίσας, προστάζει τοὺς μαθη-
τὰς του νὰ σκάψουν τὴν γῆν παταροειδῶς, τόσον μόνον,
ὅσον ἦτον τὸ μέτρον τοῦ σώματός του. Ὄθεν ἀπλωθεὶς
μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν ἔσκαμμένον τόπον, ἀπεχειρέτισε τοὺς
μαθητὰς του δεινοπαθῶς κλαίοντας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.
Τραβίξατε τὸ χῶμα τῆς γῆς, τῆς ἐδικῆς μου μητρὸς, καὶ
μὲ αὐτὸ σκεπάσατέ με. Οἱ δὲ ἀσπασάμενοι καὶ ἀποχαιρε-
τίσαντες αὐτόν, ἐσκέπασαν τὸ σῶμά του ἕως εἰς τὰ γόνα-
τα. Ἐπειτα πάλιν αὐτὸν ἀσπασάμενοι, ἐσκέπασαν αὐτὸν
ἕως εἰς τὸν λαιμόν. Καὶ πάλιν τρίτον ἀσπασάμενοι, ἔξω-
λον ἐπάνω εἰς τὸ ἱερόν του πρόσσωπον ἓνα μανδύλιον. Καὶ
ἔτι κλαίοντες πικρῶς, ἐσκέπασαν ὄλον τὸ σῶμά του. Τό-
τε καὶ ὁ Ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ αὐτὸς παρέδωσε τὸ πνεῦμά
του.

(Βίβλος Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου)

19

Ποτὲ δὲν ὠνόμαζε τινα ἄνθρωπον μὲ μόνον τὸ φιλὸν ὄνο-
μά του. Γεώργιε! Θετέον, ἢ Δημήτριε! ἢ Νικόλαε! ἀλλὰ
ἐπρόσθετε πάντοτε καὶ τὸ κύριε: ἦγουν κύριε Γεώργιε!
κύριε Δημήτριε! καὶ κύριε Νικόλαε!

...Δὲν ἔπαυσέ ποτε ἀπὸ τοῦ νὰ πενοῖ κρυπτικῶς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ της καὶ νὰ δρέχη τὴν στρωμνὴν της μὲ δάκρυα. Καὶ
ἀγκαλιὰ ἡ κλίνη της ἦτον ἐστρωμένη μὲ χρυσοῦφαντα πνεύ-
κια, καὶ βασιλικὰ στρώματα: αὐτὴ ὅμως, ὅταν ἤρχετο ἡ
νύχτα, ἄφινε τὴν κλίνην, καὶ ἀνεπαύετο ἐπάνω εἰς τὸ ἔδα-
φος τῆς γῆς. Τὸ ὅποιον ἦτον ἐστρωμένον μὲ μόνην ψάθαν,
ἢ μὲ τρίχινά ὑφάσματα. Ἀπὸ τὰ ὅποια ἐσηκόνετο συχνά-
κις, καὶ τῷ Θεῷ τὰς προσευχὰς της ἀνέπεμπε.

(Βίβλος Θεοφανῶς)

20

Αὐταὶ αἱ Ἅγιοι, τρωθεῖσαι ἀπὸ τὸν ἔνθεον ζῆλον καὶ τὸν
τοῦ Θεοῦ ἐρώτα, ἄφισαν ὀσπήτια καὶ συγγενεῖς, καὶ ἐπῆ-
γαν εἰς τὴν Πόλιν Ἐδεσσαν. Εἰς καρὸν δὲ ὅπου διέτριβον
ἐκεῖ, ἰδοὺ αἰφνιδίως ἔρχεται ὁ ἀνὴρ τῆς Βερνίκης καὶ ὁ πα-
τήρ της, ἔλληνες ὄντες, μαζί μὲ ἄλλους στρατιώτας. Πια-
σθεῖσαι λοιπὸν ὑπ' αὐτῶν αἱ Ἅγιοι, ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἱερά-
πολιν, κοντὰ εἰς τὴν ὁποίαν τρέχει ἓνας Ποταμός. Ὅτε
ὄταν εἰ στρατιώται ἔτρωγον καὶ ἐμέθουν, αἱ Ἅγιοι αὐταὶ
κρυφίως φεύγουσαι καὶ προσευξάμεναι εἰς τὸν Θεόν, ἐμδη-
καν εἰς τὸν Ποταμόν. Καὶ ἀφῆκαν ἑαυτὰς εἰς τὰ κύματα
τοῦ Ποταμοῦ. Καὶ ἔτι ἐτελειώθησαν αἱ μακάριοι διὰ τοῦ
πνιγμοῦ τοῦ ὕδατος.

(Βίβλος Δομνίνης, Βερνίκης καὶ Προσδόκης)

21

Καὶ ἐμείναν τὰ δεντρά γυμνά, ὡς γίον τὸν χειμῶνα, καὶ
κιτρομηλίες καὶ οὖλα, καὶ ἄλλες κοί κερατῆκες καὶ ἐξεράναν
πολλά· καὶ ὄνταν ἦλθεν ἡ ρήγαινα ἄρχεφεν καὶ ἐπαρκατέ-